Roll No. ....

142

Total No. of Questions : 12]

[Total No. of Printed Pages : 20

SS

2067

ਸਲਾਨਾ ਪਰੀਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ

ACCOUNTANCY–II (Part–I) & ACCOUNTANCY–II (Part–II)

(Commerce Group Only)

(Punjabi, Hindi and English Versions)

(Evening Session)

Time allowed : 3 hours

Maximum marks : 50

(Punjabi Version)

ਨੋਟ : (i) ਆਪਣੀ ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਦੇ ਟਾਈਟਲ ਪੰਨੇ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਕੋਡ/ਪੇਪਰ-ਕੋਡ ਵਾਲੇ ਖ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਾ-ਕੋਡ/ਪੇਪਰ-ਕੋਡ **142** ਜ਼ਰੂਰ ਦਰਜ ਕਰੋ ਜੀ ।

(ii) ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਲੈਂਦੇ ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਪੰਨੇ ਗਿਣ ਕੇ ਦੇਖ ਲਓ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਟਾਈਟਲ ਸਹਿਤ 30 ਪੰਨੇ ਹਨ ਅਤੇ ਠੀਕ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਹਨ ।

(iii) ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਵਿੱਚ ਖ਼ਾਲੀ ਪੰਨਾ/ਪੰਨੇ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੱਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨ/ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

(iv) ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਭਾਗ ਹਨ ਅਰਥਾਤ **ਭਾਗ–ੳ, ਭਾਗ–ਅ** ਅਤੇ **ਭਾਗ–ੲ । ਭਾਗ–ੳ ਸਭੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ** ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ **ਭਾਗ–ਅ** ਅਤੇ **ਭਾਗ–ੲ** ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ਼ **ਇੱਕ** ਭਾਗ ਨੂੰ ਚੁਣ ਸਕਦੇ ਹਨ ।

(v) ਸੰਖਿਆਤਮਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਸ਼ਬਦਾਂ, ਲਾਈਨਾਂ ਜਾਂ ਪੰਨਿਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ।

(vi) ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਾਧਾਰਣ ਗਣਨਯੰਤਰ ਵਰਤਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ ।

ਭਾਗ–ੳ

(vii) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 1 ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ 1 ਅੰਕ ਦੇ 3 ਉਪ-ਭਾਗ ਹਨ । ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵਾਕ ਦੇ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ/ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਭਰੋ/ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ/ਬਹੁਮੁੱਖੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 2 ਤੋਂ 5 ਹਰੇਕ ਦੇ 2 ਅੰਕ ਹੋਣਗੇ । ਸਿੱਧਾਂਤਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 5-10 ਲਾਇਨਾ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 6 ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਉਪ-ਭਾਗ ਹਨ । ਚਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ **ਤਿੰਨ** ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ । ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚਾਰ ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ । ਸਿੱਧਾਂਤਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 15-20 ਲਾਇਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 7 ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੋਵੇਗਾ । ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ।

ਭਾਗ–ਅ ਅਤੇ ੲ

(viii) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 8 ਵਿੱਚ 1 ਅੰਕ ਦੇ 3 ਉਪ-ਭਾਗ ਹੋਣਗੇ । ਹਰੇਕ ਭਾਗ ਦਾ ਉੱਤਰ 1-15 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 9 ਅਤੇ 10 ਹਰੇਕ 2 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ । ਸਿੱਧਾਂਤਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 5-10 ਲਾਈਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 11 ਵਿੱਚ 3 ਉਪ-ਭਾਗ ਹੋਣਗੇ । ਤਿੰਨ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ **ਦੋ** ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ । ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚਾਰ ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ । ਸਿੱਧਾਂਤਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 15-20 ਲਾਈਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 12 ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਛੋਟ ਹੈ । ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ । ਸਿੱਧਾਂਤਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ, ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਦੇ 3-4 ਪੰਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

ਭਾਗ–ੳ

1. (ੳ) ਵਸੀਅਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰਾਸ਼ੀ ਕੀ ਹੈ ? 1

(ਅ) ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਲਾਭ-ਹਾਨੀ .... ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । 1

(ੲ) ਨਵੇਂ ਸਾਂਝੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਸਾਖ ਦੀ ਰਕਮ ਪੁਰਾਣੇ ਸਾਂਝੇਦਾਰ .... ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਵੰਡਦੇ ਹਨ । 1

2. ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਸੂਚਨਾ ਤੋਂ ਆਮਦਨ-ਖਰਚ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਕੁਲ ਖਰਚ ਰਕਮ ਲਿਖੋ :

ਸਟੇਸ਼ਨਰੀ ਦਾ ਸਟਾਕ 1.04.06	= 300
ਸਟੇਸ਼ਨਰੀ ਲਈ ਲੈਣਦਾਰ 1.04.06	= 200
ਸਟੇਸ਼ਨਰੀ ਦਾ ਸਟਾਕ 31.03.07	= 50
ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਸਟੇਸ਼ਨਰੀ ਲਈ ਦਿਤੀ ਗਈ ਰਕਮ	= 1080
ਸਟੇਸ਼ਨਰੀ ਲਈ ਲੈਣਦਾਰ 31.3.2007	= 130

2

3. A ਨੇ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਹਰਣ ਕੀਤੇ । ਆਹਰਣ ਦੇ ਉਪਰ 5% ਸਲਾਨਾ ਦਰ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਕਢੋ :

1 ਜੁਲਾਈ 2015 = 2000
1 ਅਗਸਤ 2015 = 1000
1 ਸਤੰਬਰ 2015 = 3000
1 ਨਵੰਬਰ 2015 = 5000
1 ਫਰਵਰੀ 2016 = 1000

ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਿਤਾਬਾਂ 31 ਮਾਰਚ, 2016 ਨੂੰ ਬੰਦ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ । 2

4. ਤਿਆਗ ਅਨੁਪਾਤ ਕੀ ਹੈ ? ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਕਢੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ? 2

5. ਪੁਨਰ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੇ ਵਸੂਲੀ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦੋ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ । 2

ਨੋਟ : ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ **ਤਿੰਨ** ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ ।

6. (ੳ) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਿਟੀਜਨ ਕਲਬ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੇ ਅਦਾਇਗੀ ਖਾਤੇ ਤੋਂ 31 ਦਸੰਬਰ 2013 ਦੇ ਅੰਤ ਉਪਰ ਆਮਦਨ ਤੇ ਖਰਚ ਖਾਤਾ ਤਿਆਰ ਕਰੋ :

ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਖਾਤਾ 31, ਦਸੰਬਰ 2013

ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ	ਰਕਮ ₹	ਭੁਗਤਾਨ	ਰਕਮ ₹
ਰੋਕੜ : ਸ਼ੁਰੂ	4,500	ਤਨਖਾਹ	49,500
ਬੈਂਕ : ਸ਼ੁਰੂ	1,26,000	ਸਟੇਸ਼ਨਰੀ	1,950
ਚੰਦਾ	1,52,400	ਰਿਪੇਅਰ ਖਰਚੇ	7,020
ਦਾਨ	72,000	ਬਿਲਿਅਰਡ ਟੇਬਲ	58,050
ਵਿਨਿਯੋਗ ਤੇ ਵਿਆਜ	1,800	ਵਿਨਿਯੋਗ ਖਰੀਦੇ	61,980
ਦਾਖਲਾ ਫੀਸ	18,000	ਫੁਟਕਲ ਖਰਚੇ	6,600
ਬੈਂਕ ਵਿਆਜ	6,300	ਫਰਨੀਚਰ ਖਰੀਦਿਆ	1,23,000
ਪੁਰਾਣੇ ਅਖਬਾਰ ਵੇਚੇ	900	ਬੀਮਾ ਕਿਸ਼ਤ	2,700
		ਰੋਕੜ : ਅੰਤ	4,200
		ਬੈਂਕ : ਅੰਤ	66,900
	3,81,900		3,81,900

(i) ਸਾਲ 2013 ਵਿੱਚ ਬਕਾਇਆ ਚੰਦਾ 13,500 ਰੁਪਏ ਤੇ ਸਾਲ 2014 ਲਈ ਪੇਸ਼ਗੀ ਚੰਦਾ 3,900 ਰੁਪਏ ਹੈ ।

(ii) ਬੀਮਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ 300 ਰੁਪਏ ਪੇਸ਼ਗੀ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ।

(iii) ਫੁਟਕਲ ਖਰਚੇ ਦਾ ਬਕਾਇਆ 900 ਰੁਪਏ ; ਅਤੇ ਦਾਨ ਰਾਸ਼ੀ ਦਾ 50% ਪੂੰਜੀਗਤ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ।

(iv) ਦਾਖਲਾ ਫੀਸ ਰੈਵਿਨਿਓ ਆਮਦਨ ਵਜੋ ਜਾਣੀ ਜਾਵੇ । 4

(ਅ) ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਲਿਖੋ । 4

(ੲ) ਏ ਅਤੇ ਬੀ ਲਾਭ-ਹਾਨੀ 2 : 1 ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਵੰਡਦੇ ਹਨ । ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਚਿੱਠਾ 31.3.2006 ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ :

ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ	ਰਕਮ ₹	ਸੰਪਤੀਆਂ	ਰਕਮ ₹
ਦੇਣਯੋਗ ਬਿਲ	5,000	ਨਕਦ	200
ਲੈਣਦਾਰ	60,900	ਬੈਂਕ	1,000
ਪੂੰਜੀ :		ਦੇਣਦਾਰ	9,700
ਏ	30,000	ਸਟਾਕ	20,000
ਬੀ	20,000	ਪਲਾਂਟ	5,000
		ਮਸ਼ੀਨਰੀ	30,000
		ਬਿਲਡਿੰਗ	50,000
	1,15,900		1,15,900

1 ਅਪ੍ਰੈਲ 2007 ਨੂੰ ਉਹਨਾ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੀ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੇ ਸਾਂਝੇਦਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ :

(i) ਸੀ ਨੂੰ ਭਵਿਖ ਲਾਭ ਵਿੱਚੋਂ 1/3 ਹਿੱਸਾ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹ 15,000 ਰੁਪਏ ਪੂੰਜੀ ਤੇ 6,000 ਰੁਪਏ ਸ਼ਾਖ ਵਜੋਂ ਲੈ ਕੇ ਆਵੇਗਾ ।

(ii) ਸਟਾਕ, ਪਲਾਂਟ ਤੇ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਤੇ 10% ਘਿਸਾਵਟ ਲਗੇਗੀ ।

(iii) ਦੇਣਦਾਰਾਂ ਉਪਰ 5% ਸ਼ਕੀ ਕਰਜੇਆਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਹੋਵੇਗਾ ।

(iv) ਬਿਲਡਿੰਗ ਦੀ ਕੀਮਤ 20% ਵਧਾਈ ਜਾਵੇਗੀ ।

(v) ਪੁਰਾਣੇ ਸਾਂਝੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਸੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸਾਖ ਦੀ ਰਕਮ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਕਢਣਾ ਲਈ । ਪੁਨਰ-ਮੁਲਾਂਕਨ ਤੇ ਪੂੰਜੀ ਖਾਤੇ ਬਣਾਓ । 4

(ਸ) ਫਰਮ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਦੇ ਕੋਈ ਚਾਰ ਢੰਗ ਲਿਖੋ । 4

7. ਰਾਜਾ ਅਤੇ ਰਾਮ ਨੇ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ 2006 ਨੂੰ ਵਪਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ । ਦੋਨਾਂ ਨੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 80,000 ਰੁਪਏ, ਤੇ 60,000 ਰੁਪਏ ਪੂੰਜੀ ਵਜੋਂ ਪਾਏ । ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਨ :

(i) ਪੂੰਜੀ ਅਤੇ ਆਹਰਣ ਤੇ ਵਿਆਜ 12% ਅਤੇ 10% ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ।

(ii) ਰਾਜਾ ਤੇ ਰਾਮ ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 2,000 ਰੁਪਏ ਅਤੇ 3000 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਤਨਖਾਹ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

(iii) ਲਾਭ-ਹਾਨੀ ਪੂੰਜੀ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ ।

31 ਮਾਰਚ 2007 ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਲ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਸਮਾਯੋਜਨਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ 1,00,300 ਰੁਪਏ ਲਾਭ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਸੀ । ਰਾਜਾ ਤੇ ਰਾਮ ਦੀ ਆਹਰਣ 40,000 ਰੁਪਏ ਤੇ 50,000 ਰੁਪਏ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਉਪਰ ਵਿਆਜ ਦੀ ਰਕਮ 2,000 ਰੁਪਏ ਤੇ 2,500 ਰੁਪਏ ਸੀ । ਲਾਭ-ਹਾਨੀ ਸਮਾਯੋਜਨ ਖਾਤਾ ਤੇ ਪੂੰਜੀ ਖਾਤੇ ਬਣਾਓ । 6

ਜਾਂ

ਐਕਸ. ਵਾਈ. ਜੈਡ. ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਚਿੱਠਾ 31.12.2006 ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ । ਉਹ ਲਾਭ-ਹਾਨੀ ਪੂੰਜੀ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਵੰਡਦੇ ਹਨ ।

ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ	ਰਕਮ ₹	ਸੰਪਤੀਆਂ	ਰਕਮ ₹
ਲੈਣਦਾਰ	7,000	ਬੈਂਕ	15,600
ਪੂੰਜੀ :		ਦੇਣਦਾਰ 5,000	
ਐਕਸ	25,000	– ਰਿਜਰਵ 100	4,900
ਵਾਈ	20,000	ਸਟਾਕ	10,000
ਜੈਡ	15,000	ਪਲਾਂਟ ਤੇ ਮਸ਼ੀਨਰੀ	11,500
		ਜਮੀਨ ਤੇ ਬਿਲਡਿੰਗ	25,000
	67,000		67,000

ਵਾਈ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਸੰਪਤੀਆਂ ਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦਾ ਸਮਾਯੋਜਨ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਇਆ :

(i) ਸਟਾਕ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ 5% ਦੀ ਗਿਰਾਵਟ ਆਈ ।

(ii) ਦੇਣਦਾਰਾਂ ਤੇ ਰਿਜਰਵ ਵਧਾ ਕੇ 5% ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ।

(iii) ਜਮੀਨ ਤੇ ਬਿਲਡਿੰਗ ਦੀ ਕੀਮਤ 20% ਵਧਾਈ ਗਈ ।

(iv) ਕਾਨੂੰਨੀ ਖਰਚੇਆਂ ਲਈ ਬਕਾਇਆ 750 ਰੁਪਏ ਸੀ ।

(v) ਪੂਰੀ ਫਰਮ ਦੀ ਸਾਖ 16,200 ਰੁਪਏ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਹੋਈ ਅਤੇ ਵਾਈ ਦਾ ਹਿੱਸਾ, ਐਕਸ ਤੇ ਜੈਡ ਵਿੱਚ ਸਮਾਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ।

(vi) ਐਕਸ ਤੇ ਜੈਡ ਨੇ ਭਵਿਖ ਵਿੱਚ ਲਾਭ ਬਰਾਬਰ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਵੰਡਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ।

(vii) ਨਵੀ ਫਰਮ ਦੀ ਕੁਲ ਪੂੰਜੀ ਐਕਸ ਤੇ ਜੈਡ ਵਿਚਕਾਰ 48,000 ਰੁਪਏ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਉਦੇਸ ਲਈ ਸਹੀ ਨਕਦ ਦਿਤਾ ਜਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ।

ਪੂਨਰ ਮੂਲਾਂਕਣ ਖਾਤਾ, ਪੂੰਜੀ ਖਾਤੇ ਤੇ ਅੰਤਿਮ ਚਿੱਠਾ ਬਣਾਓ । 6

ਭਾਗ–ਅ ਅਤੇ **ਭਾਗ–ਏ** ਵਿੱਚ ਕੋਈ **ਇੱਕ** ਭਾਗ ਕਰੋ ।

ਭਾਗ–ਅ

8. (ੳ) ਨਾਂ-ਮਾਤਰ ਪੂੰਜੀ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ? 1

(ਅ) ਚਾਲੂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਤੇ ਚਾਲੂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਅਨੁਪਾਤ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ?

(i) 1 : 1 (ii) 2 : 1 (iii) 3 : 1 (iv) 4 : 1 1

(ੲ) "ਸਥਾਈ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੀ ਖਰੀਦ-ਵੇਚ, ਨਕਦ ਪ੍ਰਵਾਹ ਵਿਵਰਨ ਵਿੱਚ, ਵਿੱਤੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਰੋਕੜ ਪ੍ਰਵਾਹ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਲਿਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ" ਉਪਰੋਕਤ ਕਥਨ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ । 1

9. ਬਿਨਾ ਸੁਰਿਖਆ ਦੇ ਅਤੇ ਗਿਰਵੀ ਰਿਣ ਪੱਤਰ ਕੀ ਹਨ ? 2

10. ਚਿਰਾਗ ਲਿਮਟਿਡ ਦੇ ਤਲਪਟ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਮਦਾਂ ਦਿਖਾਈਆ ਗਈਆ ਹਨ । ਕੰਪਨੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅੰਤਿਮ ਚਿਠਾ ਬਣਾਓ ।

ਵਿਵਰਨ	ਡੈਬਿਟ	ਕਰੈਡਿਟ
ਅੰਸ਼ ਪੂੰਜੀ		
10,000 ਪੂਰਨ ਦਿਤੇ ਹੋਏ ਅੰਸ਼, 10 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਅੰਸ਼	–	1,00,000
ਜਾਨਵਰ ਸਟਾਕ	80,000	–
ਗਿਰਵੀ	–	20,000
ਦੇਣਦਾਰ	20,000	–
ਸੁਰੂਆਤ ਦੇ ਖਰਚੇ	20,000	–
	1,20,000	1,20,000

11. ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ **ਦੋ** ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ : 2

(ੳ) ਅਨਾਮਿਕਾ ਲਿਮਟਿਡ ਨੇ 100 ਰੁਪਏ ਵਾਲੇ ਅੰਸ਼ਾਂ ਲਈ 5000 ਅੰਸ਼ਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਾਥਨਾ ਪੱਤਰ ਮੰਗਵਾਏ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਸ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ

ਬੇਨਤੀ ਪੱਤਰ ਤੇ = 30 ਰੁਪਏ

ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਤੇ = 20 ਰੁਪਏ

ਪਹਿਲੀ ਤੇ ਅੰਤਿਮ ਮੰਗ ਤੇ = 50 ਰੁਪਏ

ਸਾਰੇ ਅੰਸ਼ਾਂ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ, ਅਤੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕਰ ਦਿਤੀ ਗਈ । ਇੱਕ ਅੰਸ਼ਧਾਰੀ ਜਿਸ ਕੋਲ 200 ਅੰਸ਼ ਸਨ, ਉਸਨੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੇ ਸਮੇਂ ਹੀ ਸਾਰੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇ ਦਿਤੀ । ਦੂਜੇ ਅੰਸਧਾਰੀ ਨੇ 300 ਅੰਸ਼ਾਂ ਤੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਰਕਮ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀ । ਪ੍ਰੰਤੂ ਉਸਨੇ ਇਹ ਰਾਸ਼ੀ ਪਹਿਲੀ ਤੇ ਅੰਤਿਮ ਮੰਗ ਦੇ ਨਾਲ ਦੇ ਦਿਤੀ । ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਾਰਨੀ F ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਕਾਇਆ ਮੰਗ ਰਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਐਡਵਾਂਸ ਮੰਗ ਰਾਸ਼ੀ ਤੇ ਵਿਆਜ ਲਿਆ ਤੇ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

ਐਲਾਟਮੈਂਟ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਤੇ ਅੰਤਿਮ ਮੰਗ ਵਿੱਚ 3 ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਅੰਤਰ ਹੈ । ਜਰਨਲ ਐਂਟਰੀਆ ਕਰੋ । 4

(ਅ) ਪੋਰਸ਼ੀਆ ਲਿਮਟਿਡ ਦਾ 31 ਦਿਸੰਬਰ 2006 ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਲ ਦਾ ਲਾਭ-ਹਾਨੀ ਖਾਤਾ ਹੇਠਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ :

ਵਪਾਰਿਕ ਤੇ ਲਾਭ-ਹਾਨੀ ਖਾਤਾ

ਸ਼ੁਰੂ ਦਾ ਸਟਾਕ	1,00,000	ਵਿਕਰੀ	5,60,000
ਖਰੀਦ	3,50,000	ਅੰਤਿਮ ਸਟਾਕ	1,00,000
ਮਜ਼ਦੂਰੀ	9,000		
ਕੁਲ ਲਾਭ	2,01,000		
	6,60,000		6,60,000
ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਖਰਚੇ	20,000	ਕੁਲ ਲਾਭ	2,01,000
ਵੇਚ ਤੇ ਵਿਤਰਨ ਖਰਚੇ	89,000	ਵਿਨਿਯੋਗ ਤੇ ਵਿਆਜ	10,000
ਗੈਰ-ਕ੍ਰਿਆਤਮਕ ਖਰਚੇ	30,000	ਵਿਨਿਯੋਗ ਵੇਚਨ ਤੇ ਲਾਭ	8,000
ਸ਼ੁੱਧ ਲਾਭ	80,000		
	2,19,000		2,19,000

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਗਣਨਾ ਕਰੋ :

(i) ਕੁਲ ਲਾਭ ਅਨੁਪਾਤ

(ii) ਸ਼ੁਧ ਲਾਭ ਅਨੁਪਾਤ

(iii) ਕ੍ਰਿਆਤਮਕ ਅਨੁਪਾਤ

(iv) ਕ੍ਰਿਆਤਮਕ ਲਾਭ-ਅਨੁਪਾਤ । 4

(ੲ) ਨਕਦ ਪ੍ਰਵਾਹ ਵਿਵਰਣ ਕੀ ਹੈ ? ਇਸਦੇ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਉਦੇਸ਼ ਲਿਖੋ । 4

12. ਰਿਣ ਪੱਤਰ ਕੀ ਹੈ ? ਅੰਸ਼ ਧਾਰਕ ਤੇ ਰਿਣ ਪੱਤਰ ਧਾਰਕ ਵਿੱਚ ਕੀ ਅੰਤਰ ਹੈ ? 6

ਜਾਂ

ਅਨੀਤਾ ਲਿਮਟਿਡ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਚਿਠੇ ਤੋਂ ਰੋਕੜ ਪ੍ਰਵਾਹ ਵਿਵਰਨ ਤਿਆਰ ਕਰੋ :

ਦੇਨਦਾਰੀਆਂ	2008	2009	ਸੰਪਤੀਆਂ	2008	2009
ਸਾਧਾਰਣ ਅੰਸ਼ ਪੂੰਜੀ	2,50,000	3,00,000	ਨਕਦ	50,000	75,000
ਵਾਪਸੀ ਪੂਰਵਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪੂੰਜੀ	1,00,000	50,000	ਬੈਂਕ	25,000	50,000
10% ਰਿਣ ਪੱਤਰ	1,00,000	1,50,000	ਸਟਾਕ	75,000	1,00,000
ਲਾਭ-ਹਾਨੀ	75,000	1,00,000	ਦੇਣਦਾਰ	1,00,000	1,50,000
ਲੈਣਦਾਰ	50,000	60,000	ਪਲਾਂਟ ਮਸ਼ੀਨਰੀ	2,00,000	1,80,000
			ਸਾਖ	75,000	65,000
			ਬਿਲ ਲੈਣਯੋਗ	50,000	40,000
	5,75,000	6,60,000		5,75,000	6,60,000

(i) ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਜਿਸ ਦਾ ਪੁਸਤਕ ਮੁੱਲ 75,000 ਰੁਪਏ ਸੀ, ਉਸਨੂੰ 60,000 ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਵੇਚਿਆ ।

(ii) ਸਾਲ ਦੇ ਦੌਰਾਨ 25,000 ਰੁਪਏ ਲਾਭਾਂਸ਼ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ।

(iii) ਸਾਲ ਦੇ ਦੌਰਾਨ 20,000 ਰੁਪਏ ਘਿਸਾਵਟ ਲਗਾਈ ਗਈ ।

(iv) 31 ਮਾਰਚ 2009 ਨੂੰ ਨਵੇ ਅੰਸ਼ ਤੇ ਰਿਣ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ । 6

ਭਾਗ–ੲ

8. (i) UPS ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾਂ ਕੀ ਹੈ ? 1

(ii) DBMS ਦਾ ਇੱਕ ਪੱਧੱਰ ਲਿਖੋ । 1

(iii) Ctrl + V ਸਪਰੈਡਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਕਦੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ? 1

9. ਕੰਪਿਊਟਰੀਕ੍ਰਿਤ ਲੇਖਾ ਵਿਧੀ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਦੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਲਿਖੋ । 2

10. DBMS ਵਿੱਚ ਟੇਬਲ ਕੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ? 2

ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ **ਦੋ** ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ :

11. (i) ਕੰਪਿਊਟਰੀਕ੍ਰਿਤ ਲੇਖਾ ਵਿਧੀ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਲਿਖੋ । 4

(ii) M.S. Access ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਖਾਨੇਆਂ ਨਾਲ਼ ਇੱਕ ਡਿਜ਼ਾਇਨ ਟੇਬਲ ਬਣਾਓ :

ਲੜੀ ਨੰ. ਨਾਂ ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਾਂ ਮਾਤਾ ਦਾ ਨਾਂ ਪਤਾ ਦਾਖਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ 4

(iii) ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਐਂਟਰੀਆ ਨੂੰ ਛੋਟੀ ਰੋਕੜ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ DBMS ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਲਿਖੋ :

2015 ਜਨਵਰੀ	1 ਮੁੱਖ ਰੋਕੜੀਏ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਰਕਮ	= 2500
	2 ਟੈਕਸੀ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ	= 250
	3 ਡਾਕ ਟਿਕਟ ਦੇ ਖਰਚੇ	= 180
	4 ਰਿਫਰੈਸ਼ਮੈਂਟ ਦੇ ਖਰਚੇ	= 170
	5 ਸਟੇਸ਼ਨਰੀ ਦਾ ਖਰਚਾ	= 150
	6 ਫੁਟਕਲ ਖਰਚੇ	160
	7 ਕੁਲੀ ਦੇ ਖਰਚੇ	= 140

4

12. DBMS ਕੀ ਹੈ ? ਇਸ ਦੇ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਤੱਤ ਹਨ ? 6

ਜਾਂ

ਹੇਠਾਂ ਦਿਤੇ ਗਏ ਤਲਪਟ ਤੇ ਕੰਪਿਊਟਰੀਕ੍ਰਿਤ ਲੇਖਾਕਾਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ 31 ਮਾਰਚ 2016 ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਖਾਤੇ ਦਿਖਾਓ :

Debit	Amount	Credit	Amount
Plant and Machinery	12,000	Sales	40,000
Freehold premises	6,000	Sundry creditor	5000
Wages	2,250	Bills Payable	8,000
Purchases	35,000	Bank overdraft	2,500
Cash in hand	2,000	Loan on mortgage	3,500
Salary	400	Capital	18,200
Carriage	350		
Rent	250		
Insurance	600		
Drawings	900		
Sundry debtor	9,000		
Motive power	750		
Int. on loan	1,000		
Carriage outward	700		
Bills receivable	6,000		
Total	77,200		77,200

Closing Stock is Rs. 36,000/- 6